

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: IV

Ankara , 15 Teşrinisani , 1928

Sayı: 103

Büyük Kooperatifçiler

ایشیجیسی بیراقیه جقدر . بوکون ، وقتيله مستقل چالیشم اولان برچوق اوسته لر فابریقه لرده ایش ارامق مجبوریتده قالیورلر . دیگر آل ایشیجی کتله لر ده تدریجاً پروله ترلشه جکلردر .

« آل ایشیجیلرله برابر فابریقا عمله لرینک ده وضعیتی فنالاشیور . جسم استحصالک انکشافی بوتون سی اربابنک رفاهنه تأثیر ایتکده در . جسم تشبثاتک کوچوک تشبثاته نسبتاً تکنیک فائیتلری وارددر . فقط بوفائیتلرک استحصالنه معطوف تایلر ، حال حاضرده کی شرائط اقتصادیه دولایسیله ازاله ایدیلر . بو وضعیت قارشیدنده خنقه نه صورتله یاردیم ایدیلر . « شولتسه » اسکی اقتصادی نظامه عودتی قرون وسطی لونجا سیستمک احیاسنی امکانسز عد ایدیور . بونک چاره کوریور : جسم تشبثاتک انکشافنک ضروری اولدیغنی قبول ایتک . فقط بونکا مقابل لونجا نظامی ، سی اربابنک منافعه اویغون اولق شرطیله یکی بر شکله تأسیس ایلرک . بو صورتله « شولتسه » نك واصل اولدیغنی نتیجه ، « آسوسیاسیونک » محتاج عمله واصناف ایچون یکانه قورتولوش واسطه سی » اولدیغندر . « آسوسیاسیونده اسکی لونجا یکی قوتلرله مجهز اولارق تکرار حیاته قاووشاجقدر . بونک ایچون آسوسیاسیوننه « استقبالك لونجاسی » دیمک لازمدر . آسوسیاسیون ، استقبالیینه خلل کتیرمدن سی اربابنه جسم تشبثاتدن استفاده امکانی بخش ایده جکلر .

« شولتسه » نك قوئوپراتیف سیستمی کچن عصرک قرعجی سنه لرده تطبیق ایدیلرک باشلاندى . فقط بوسیستمک تطبیق « شولتسه » نك اولجه تصور ایدمه مدیک بر نتیجه ویردی . استحصال آسوسیاسیونلری ، طبق « اووهن » ک سوسیالیست قومونلری کبی اونوی حالنده قالیلر . بو آسوسیاسیونلرک تأسیسی یولنده بر مرحله وظیفه سی کوره جک اولان قره دی قوئوپراتیفلری ایسه بویوک بر انکشافه نائل اولیلر . « شولتسه » ، « اووهن » کبی اوزاق خیالار پششده قوشمیدنی ایچون ، مفکوره سنک بو عملی نتیجه سندن هیچ متأثر اولادی . بالعکس بو عملی نتیجه دها زیاده قیمت و اهمیت ویردی . بوتون فعالیتنی ، قره دی قوئوپراتیفلرینه حصر ایتدی . استحصال آسوسیاسیونلرینی تماما اهامال ایلدی . آسوسیاسیون فکری « شولتسه » نك سیستمده نهایت بر سوس اولارق قالدی .

« شولتسه - ده لیج » ، قوئوپراتیفجیلکده اوقادار رجی تایلر کوستردی که ، تشکیل ایتدیکی قوئوپراتیفلردن مهم بر قسمک قیصا بر زمان طرفنده قایتالیست بانقارله استحاله سنی بویوک بر ممنونیتله قارشیلادی . قوئوپراتیف برلکنک سنه لک اجتماعلردن برنده ایراد ایتدیکی بر نطقده ، « قره دی قوئوپرا-تیفلرینک » حصه دار شرکتلرله تحوی ، خلق بانقارلی ، طریزینک موفق اولاجغنه بویوک بر دیلدر » دیمشدی . بوسورتله « شولتسه - ده لیج » ک بویوک مفکوره لر آدمی اولفدن زیاده عملی و حیاتی غایه لر استحصالنه چالیشان بر کوچوک بورژوا اولدیغنی کوریورز .

İSMAİL HÜSREV

شولتسه - ده لیج

قوئوپراتیف حرکتک ظهوری ، ال ایشیجیلکندنه کی اقتصادی بحرانه صیق بر صورتده علاقه داردر . قوئوپراتیف ، اجتماعی بر قوت اولارق ایلک دفعه شهر اصنافی آراسنده اهمیت قازاندی . مثلا 19نجی عصرک ابتدالزنده انکلتزده آل ایشیجیلکی بویوک بحرانیلر کچیریوردی . ما کنه استحصالی ، اصناف آراسنده ویا کبی تخریبات یاپوردی . بو وضعیت قارشیدنده آل ایشیجیلری ، موجودیتلرینک محافظه سنه چاره ساز اولور امیدیلر « اووهن » ک ، اولجه تصور ایدیلر مشی نتیجه لر ویرهن سوسیالیست خیالرینه درت آلله صاریلدیلر .

قوئوپراتیف حرکتی ، انکلتزده اولدیغنی کبی آلمانیا ده ایلک اوکجه شهر اصنافی آراسنده باشلادی . فقط انکلتزده اصناف قوئوپراتیفلری انکشافه مظهر اولاماشلردر و انکلتزده قوئوپراتیف حرکتی تاریخنه (سرعتله عمله قوئوپراتیفلرینه استحاله ایتدکلی ایچون) سوسیالیست قومون تجربه لرینه عائد قیصه بر صفحه حالنده قالمشلدی . آلمانیا ده ظهور ایدن اصناف قوئوپراتیفلری ایسه ، آل ایشیجیلکنک مملکت اقتصادیاتنده مهم بر موقع اشغال ایتکده اولماسندن دولای دیگر قوئوپراتیفلرک یاننده زمانزه قادار موجودیتلرینی ادامه ایتشلر و معین بررول اوینامشلدردر .

کوچوک - بورژوا بر محیطده یتشه « شولتسه - ده لیج » آلمان قوئوپراتیفجیلکنک باباسیدر . « شولتسه » نك اجتماعی قناعتلری ، فرانسز سوسیالیزمک قوتلی تأثیراتی آلتنده شکل ایتشدی . بونکارغما « شولتسه » هیچ برزمان سوسیالیست اولاماشدر . موجود نظام اجتماعی یکی بر شکل ورمک ایچون ترتیب ایدیلن رادیکال یانلر اونوی علاقه دار ایتزدی . « شولتسه » احتیاطکار ، دوراندیش بر ادامدی . بو اعتبارله « اووهن » ایلر آرالزنده بویوک فرقلر موجوددر . فقط بوتون بونلر رغما « شولتسه » نك قدرنده اصلاحاتی و رهبر اولق وارمش . بونک سببی حیات مجادله سنه آراملیدر . « حیات مجادله سی ، « شولتسه » طرفندن منافعی تمثیل ایدلش اولان اجتماعی زمره لر یکی ضرورتلر قارشیدنده بیراقشدی . « فایتالیزمک انکشافی ، بوتون مملکتلرده کوچوک صنایعک و کوچوک تجارتک یاشامه حقنی نزاع ایدیوردی . بو حال آلمانیا ده 19نجی عصرک اورتالرینه دوغرو اک حاد دوره سنه کیرمشدی . کوچوک بورژوازی آراسنده بویوک بر ممنونیتسزک باش کوسترمشدی .

« شولتسه - ده لیج » 1853 سنه سنده نشر ایتدیکی Die arbeitenden Klassen und das Associationswesen in Deutschland . اسمنده کی اثرنده دیورکه :

« فابریقا ، آل ایشیجیلکنی محو ایدیور . کندی ساحه سی داخلنه آلدینی صنایع شعبه لرده آل ایشیجیلرینی بازارسز بیراقیور و کندیسیله رقابت امکانی اورتادن قالدیریور . هرکون کوردیکمز کبی ، سنی شعبه لرینی برر بر نفوذی آلتنه آلان فابریقه ، یاقین بر آتیده مملکت داخلنده هیچ بر آل

نارسیدیزی ، عشق قارشیدنده کی بدینلکی ، بالخاصه « مکتب » ی صحنه ک سببوللری ، غیر شعوری بر صورتده ، همان تماماً عکس ایتدیریور کیدر :

اق صاجلی باشکی آلوب آلنه
قارا خیالره دال آنه جکم .
اوتیزه ک قلبکی بختک یلنه
بر اینجه قوی کی صال آنه جکم .
صانما برکون کچر بوقارا کلقلر ،
ظلمتک آردنده ینه ظلمت وار ،
چوققلر هیچقیر بر ، آنه لر آغلار
یاشلی کوزلرکله قال آنه جکم
کوزلرکده عکسی ، بردرین هیچک
قانادک یایلمش چیر پشمق ایچین ،
بویش بولجلیق وار دیورسه ایچک
نیده برابر آل آنه جکم .
شاعرک مهادی ایچ صیقینتینی ، دالغینقلری ،
« بر یوزنده کندیسی سرسری » و « دریدر »
حسن اتمه لری دخی هب باشقه لرینی سوه مه سندن
ایلری کلکده در .

کوکلم نهدردیلدر ، نه ده بختیار ،
نه باشقه سنه یار ، نه کندینه یار ؛
جام ایسته نجه ، بن دیار دیار
کولککمک پشندن یوزور کیده رم...

بر یوزنده یالکز بن سرسری ،
بر یوزنده یالکز بن دریدرم .

ایشته بومدهش وقورقونج یالکزلق یوزندن
بوتون سوکی روحده آرانیور وهرشی اوراده واورادن
سیر ایدیلر . بونک ایچون شاعر ، باشقه سنک
سویله بیله جکنه هیچ اینامایان ویا بوندن اک چوق
شبهه سی اولان بر آدمدر . نیتکه کم (موسه) ،
« فانتازیو » سی واسطه سیله منزوی شاعر روحنک
ایچ صیقینتیلردن شویله شکایت ایدر : « ایکی ،
حتی بر ساعتق اولسون بودرعدن صیریلوب قورتولسم
نه اولوردی ؟ ... بون بوانسان وجودلری نهمدهش
انزوالر یاری ! » . کذا (فلور) ده : « بربری
ایچون چاربان ایکی قلب آراسنده اوچوروملر واردر ،
عدم ، بویک قلب آراسنده در . روح ، انزواسندن
قورتولغه بیهوده چیر پشیر » دیور . شاعر روحنک
اک کیزلی اشتیاقلری قارلرینه افشا ایتکدن قورقایان
(آ . ژید) ی ده دیگله لم : « کندکده آنجق
کندنک اولان ، یعنی امثالنی باشقه هیچ بر یرده
بولامایاجگی حسن ایتدیک شیشه باغلان وکندنده ده
صبرله ویا صبرسز ، آنجاق یرنه باشقه سی قویامایه جق
شیئی یارات » دین بو شاعر یاشادینی نارسیدیزی
بوتون بر ادبیات قاعده سی یاپور .

ایشته نجیب فاضل و امثالی حقیق شاعرلرک
اثرلری آنجق صنعتکارک بو شخصی بسیقولوزیسی
واسطه سیله آکلاشیله بیلیر . بوسیقولوزی بیلیمه دیکه
حقیق شاعرلرک سه نیولیزی یاصنی بر مهارت ویا اسرار
انکیز بر صایقلامه ظن ایدیلر . حال بوکه بونلر
تا جوجقلق انسیاقلر مژدن کلن غیر شعوری وچوق
درین بر ماضینک رمزی حقیقتلریدر . بو حقیقتلرک
مقاومت اولونه ماز جاذبه سی اطرافنده پروانه لر کی
یاعقندن ده ائی برشی یاپامایه جق اولانلر درکه حقیق
شاعرلردر . « قالدیرلر » ک نجیب فاضلی بو پروانه لردن
بری ، همده چوق جذبه لیسیدر .

MUSTAFA ŞEKİP

«Kaldırımlar» in Necip Fazıl

بوتون صنعتکار آرقاداشلری کبی نورمال حیاته خور
برکوزله باقیور .

نینه کیم آرقاداشلری (کوتنه) به : «سودکله
نه به صادق قالدیرسک ؟» دیدکلی زمان ویردیکی
جواب : «جوجهلمکدن قورقورم» دیمکدن عبارت
قالیور. کذا (توفیق فکرت) ک «رباب شکسته» نک
باشنه قویدینی :

انخنا طوق اسارتدن کراندر بوینه
فکری حر ، عرفانی حر ، وجدانی حر بر شاعریم
بقیده عینی روحی حالتک بر افاده سندن باشقه
برشی دکلدرد . بوحالی بویوک صنعتکارلرک هان
کانه سنده کوره بیلیر . حتی اونلرک آتلی یانسه
بیله سفاقت برینه برهیز کارلره قوشارلر . اک کوزله
قادیلرک جاذبه سی اونلری تسخیر ایدمکجه بالعکس
قورقور تورکنلرک و نفسانیت حرصیله برمدت قابیله بیلیرلر .
فقط چوق کیمه دن بیه قاجارلر . (فضولی) دهکی
مدهش وصال قورقوسی بوحالک تپیک برغونه سیدر .
نورمال حیاتدن ایکره نن صنعتکارلرک کندی
روحه قاپامقدن باشقه قاچه جنی بریر اولادیغندن
بوتون تسلی ، امید وغرورینی کندی روحندن
آلماسی غایت طبیعیدر . بونک ایچون او ، چار ناچار
کندینه حیران اولمشدر . کندینی کندینه مجلوب
ایتمکدن ده صمیمی بر ذوق اولایان صنعتکارلرک
باشقه لرینه کندینه رام کورمک ویا هر شیشه کندیسینی
عکس ایتدیرمک اک طائلی بر احتیاجیدر :

سوندورک لامبه لری اوزاقلره کیده می
نوردن بر شهر کبی روحی سیر ایدیم .

یولر بزدن بر ایزدر
نه دیسه ق سمسزد
نه کورسه ک بکزه ربزه .
هیچ شاشایان بر ساعت
کبی ایشلر طبیعت
اویارق قلبزه .

آرتیستلرک «طبیعت» دیدکلی شیده یه
کندیلری بالذات کندی طبیعتلریدر . بونک ایچون
دیرلرک : «شاعر ، سوکیلیسی آرامقدن زیاده
کندی عشقی ، آلهندن زیاده کندی جذبه سی ،
بشرک سفالتلرندن زیاده کندی اضطرابی ، شاییتدن
زیاده کندی صنعتی ، باشقه سنک حظندن زیاده
کندی حظنی آزار» . وینه بونک ایچوندرک شاعر
حقیقی اولارق یالکز کندی دردلی ، فلک دانی
وفازلنی ، یالکزلفنی ، عشقندن کام آلامدیننی ،
بشریتک فوئده قالمق غرورینی ویا لکز کندی
عالمه منده ، منزوی وبا کر برحیات یاشادیننی ترم
ایتمکدن هیچ بیقماز . نینه کیم :

دوست بی پروا ، فلک بی رحم ، دوران بی سکون
درد چوق ، همدرد یوق ، دویشان قوی ، طالعزبون
دیهن بویوک فضولی عینی غایبک صمیمی بر
ترجانیدر .

هر شاعره بر عشق ضجرتی وادرد . وشاعریک
عشق هیچ بر زمان تحق ایدم بیلر حقیقی ، جانی
و تطمینکار بر عشق اولامشدر . بوضجرتک کوکلرینی
چو جلفنده کی آنا عشقک احتباسنده و بونک امثالی
آرتق هیچ بربرده بولامامقه آرامق لازمدر .
شاعریک کندیسنه سودالی و مفتون اولوشی یعنی

لمکدن باشقه یایله جق مثبت برشی قالماز . بوتون
بو حادله لر حقیقی صنعت اثرلرینه قارش اولان سریع
و اصابتلی انطباق قابلیتمزده هنوز مهم بر اصطفا
حاصل اولمادیننی ، ده دوغروسو حقیقی صنعتکارلرک
هنوز یک مجهول برشی اولدیننی کوستریور . نینه کم
«قالدیریلر» ی اوقودقدن صوکرک صنعتکار روحی
یک روحیاتک وجهلری استقامتنده چوق دریندن
اشله مک لازم کلدیکنی برکره ده آکلادم .

اویله کورونیورک حقیقی صنعت ، حیاتدن زیاده
چو جلق ورؤیایه یاقیندر . حقیقی اریست الجاسی
بهیه حال ناچو جوقله قدار کیده و بالخاصه جنسی
انسیاقلرک احتباس و خصوصیتلرینی تحلیل ایدن
پسیقانالیتیک یاردینی بکلین خصوصی بر روحندن
ملهم اولیور . بو خصوصیت آنجق صنعتکارلرک یک
شخصی بر تأتری بیوغرافیسنه تر جان اوله سندن
نشأت ایدم بیلر والا صنعت بر معجزه ویا غرابندن
عبارت قالیر . حقیقی صنعت ایسه نه بر معجزه ، نه ده
بر غرابندر . معجزه دکلدرد ، چونکه او ، اعجاز
دکل ، بالعکس مبتدل و خاییده حس و هیجانلر من
برینه اوریشنال بر تأثر حیاتی آشیلاقمه بزی ده
کندیسی کبی یوکسه لئور . غرابت دکلدرد ، چونکه
اونی ابرکیچ بنیسه یوب سومکدن باشقه برشی یاپامیور .
اوحالده «بدی هیجان» مجرد برعقا دکل ، بلکه
مشخص بر صنعتکاردن برطاقم اعتباری ویا مادی
واسطه لرله بزه سرایت ایدن اوریشنال بر تأثردر .

ایشته بوتون عقده ، تأثرک بو خصوصیتی تحلیل و تشریح
ایدم بیلیمکده در . شیمدی یه قدار اک قارا کلک قالان
محرم دهلیزده نه قدار ایلر یایله بیلر سکه صنعتکاری ده
اوقدار یاقیندن آکلایه یله جکز . چونکه «الهام»
دنیلن سرک منبی ، حاده عالمنده قالمق شرطیله ،
آنجق بوراده بولونه بیلر . یکی روحیاتک چوق درین
وانافذ تحلیللرینه باقیلیرسه صنعتکارلرک انسیاقلری ،
بالخاصه جنسی انسیاقلری پراتیک حیاته هیچ اویامایان
برکیفیتله متحلی ویا بویله اولایوبده نورمال اوله لر
بیله پراتیک صرفیاتدن صنعتی اوغورینه متحاشی برحاله
کورومکده در . واقعا انسیاق حمله لرینک بوقیصیقلمی ،
یعنی پراتیک حیاته انطباقسزانی نه روزلرده در .
یالکز بوحال نه روزلرده برضعف و بوزوقی حالنده
یاشارکن صنعتکارلرده ، صنعت دیدیکمز اوریشنال
ومؤثر بر سه نبولیزمه قدار یوکسه لیور . صنعت اثرینک
توکنمز درین منبعلری انسیاقلر اولدیننی حالده صرف
انسیاقی هر درلو پسیقولوژی یه قابل ارجاع اوله لری
ایشته بوسیدندر .

دقت ایدیلیرسه کورولورک نورمال یاشایش
وپراتیک حیاته انطباق حقیقی صنعتکار روحنه
بلا اختیار بر جوجهله حسی ویر :

برکوز کبی سوزویور بی جاملردن کیجه
دونویور اطرافده بر سورو قانور جوجه
کورولیورک نجیب فاضله بومصرایله حقیقی

«أوروچک آغی» و «قالدیریلر» بزی نادر
بر صنعتکار و حقیقی بر شاعرله قارشیلشدیریور :
نجیب فاضل .

هر مبدع کبی نجیب فاضله بکونکی علمزله
مع التأسف ایضاح ایدیلرک کبی دکلدرد . روحی
فعالیتک اک معضل واک یوکسک بر حیاتی تشکیل
ایدن ابداع بکونک بیلوژی ، پسیقولوژی
وسوسیولوژیسی هنوز معلومدن زیاده مجهولرله
دولودر . صوک زمانلرک «یکی روحیات» ی یعنی
«پسیقانالیز» ی ده اولماسه یدی حقیقی صنعتکار حقدن کی
بیله کلر منک سطحیلکی قارشیننده جدأ فتور کتیره .
جکدک . «مکتب» و «محیط» ایله یابیلان ایضاح
تجربلری حقیقی صنعتکاری تهریح ایتمکده یک یایا
قالیوردی . صنعتکارده اصل اولان «اوریشنالک»
اولدیننه کوره حقیقی ایضاح امکانی ، بواو یشناللرک
مقانیزه سنه نفوذ ایتمکده باشلامقه اولاییلردی .
بوندن صوکرک کله جک ادبیات منقدلری اسکی عنعنه یی
برافره ق بکی روحیاتک وجهلری استقامتنده یورومزلرله
صنعتکارلرک حریمه یاقلاشه مایه جقردر . تسلیم ایدم رسکزه
بکونه قدار کلن ادبیات و صنعت تاریخچیلری میخانیکی
قرونولوژی یی قاچیرمه مق قایغوسیه حقیقی صنعتکارلری
صنعت تاریخنک شاذ واقعه لری کبی کوستردیلر .
حال بکه اصل صنعت تاریخی منحصر أبو حقیقی صنعتکارلره
حصر ایدلک لازمدر . چونکه مقلدلرله دوکونتورک
ضرعج ویکنسق قالابانی ایچنده هم ذوق بوزولیور ،
هم ده حقیقی صنعتکارلرک محتشم منظره لری بطاقلر
آراسنده بر اقیلمش اولیوردی . بوصیتمه لی حشراتک
عفونلری اولماسه یدی شعروصنعت ذوق بکونکندن
بستون باشقه برشی اولاجق و حقیقی صنعتکارلرک
تقدیری بر زمان مسئله سی اولقدن حقیقه رق ایلک
هله ده کندیلر یله سه نپاتیزه اولایله جکدک . هیچ
برشی سببیز اولمادیننی کبی بو خطری کیدیشده
سببیز دکلدرد . اجتماعی محیطی برنجی درجه ده علاقه دار
ایدن دوغوردن دوغوریه پراتیک ونفی علاقه لر ایله
حمله رده حقیقی صنعتکارلردن ده چوق متوسط
محورله توجه ایتدیکندن تاریخ قوماشی چار ناچار
بونلرک قالابالیق اوروکولرله دولیور ومورخلرده
ایسترایسته من بونلرله مشغول اولادن یاپامیورلر .
بوتاریخی ضرورتدن باشقه دیگر برعامل ده وارک
اوده حقیقی صنعتکارلرک ، اکثریتی تشکیل ایدن
نورمال انسانلر بکزه مایوب یالکز کندیسنه بکزه مه .
سیدر . نه نورمال نه ده آنورمال بر پسیقولوژی ایله
ایضاح ایدیلرله من بو «یکانه اک» ، کندیه خاص
بر پسیقولوژی ایله تنور ایتده کجه اوندن شعور
وادراک ایله بحث ایدم بیلیمک بالطبع ممکن اولمادیندن
انسانه غریب کلن بو حاده یه قارش یایغیر شعوری
برحیرانلق ویا آکلایامامقدن متولد بر نفرت کوستر .